

Ujel ga jel

Spisal Mirko G-j.

Na prijaznem gričku, dvigajočem se nad vasjo, je stala obširna, bela hiša. Obdajala so jo sadna drevesa, ki so prinašala gospodarju Medenu obilo okusnega sadja. Pa ne da bi ga gospodar rabil zase ali za svojo družino — ne, bil je precej trd in skop, ki je le gledal na to, kako bi šlo veliko na kup, a s kupa nič. Sadje je prodajal, saj gredo take reči vse v denar.

Bog ne daj, da bi otrok utrgal lepo rdeče jabolko ali hruško ali pa še celo splezal na drevo! Joj, to bi bilo vrišča! In vendar se je časih pripetilo, da je kdo mimogrede pobral kak božji sad. Tedaj pa je prihrumel iz hiše starec ter ga začel pitati z najraznovrstnejšimi priimki. Nekdaj pa se mu je pripetilo nekaj, kar ga je vsaj ne videz za nekoliko časa poboljšalo.

Boletovega Pepčka ste gotovo poznali. Saj ga je poznala vsa vas! Bil je sicer komaj devet let star, vendar je bil zviti kakor malokdo. Raztrgan klobuk brez traka mu je vsaj deloma pokrival kuštrave lase, ki so pa tuintam malo preveč radovedno pogledovali skozi luknje na klobuku v lepi božji svet. Hlače je imel oprtane samo na eni naramnici, ki jih je držala vsaj toliko, da jih ni izgubil. Pepček je že dlje časa po strani gledal lepe rdeče Medenove črešnje, ki so se tako oblastno ščeperile na širokovejnatem drevesu, rastočem ob znožju hriba. Do teh pa ni bilo tako lahko priti, kakor si morebiti mislite! Zakaj bistroumni Meden je vedel, kako jako bodejo zrele črešnje vso vaško mladino v oči, in prav iz tega vzroka je odsekal vse veje, ki so bile pri tleh, tako da je bilo deblo precej na visoko čisto golo. Vendar to ni motilo Boletovega, zakaj zbal se ni niti najvišjega drevesa, saj ni bil zaman pri svojih sovrstnikih na glasu kot najboljši plezalec. Seveda je moral zaradi te umetnosti marsikatero prebiti od svoje matere, ko je prišel z razcapanimi hlačami domov in večkrat je tudi okusil slast brezovega olja. Vendar pri njem tudi šiba ni dosti zalegla; komaj so bolečine odnehale skeleti, je že bil spet prejšnji Boletov nepridiprav.

Teh črešenj se je torej hotel Pepček lotiti na vsak način. Toda kako priti do njih! Zakaj bistro oko Medenovo je videlo vsakega nepovabljenega gosta med vejami. Pepček je čakal ugodne prilike, ki naj bi mu pomogla do slastnih črešenj. In res se mu ponudi taka prilika!

Medenov pastir je namreč odšel nekega dne k svoji materi, ki je močno obolela in ni mogla več vstati iz postelje. Vzeti je moral tedaj Meden

šam pastirski bič v roke ter iti za živino. Seveda mu to ni bilo všeč in jezil se je sedaj nad pastirjem, sedaj nad živino, ki mu je uhajala zdaj na to, zdaj na ono stran. Jezen požene vso živino na nasprotno stran griča, kjer je vsaj brez skrbi lahko pustil živino izpred oči. To priliko brž porabi Boletov Pepček, ki je nedaleč odtod lovil rake in kolikor mogoče hitro spleza med veje bogate črešnje, kjer brez vse skrbi uničuje rdeči sad na Medenove stroške. Bil je že prilično dolgo časa na drevesu, ko zasliši hripave glasove, ki so bili popolnoma podobni Medenovim. Ogleda se na vse strani in — glej ga zlomka! — v pasti je! Stari Meden je slučajno prišel blizu črešnje, kjer je ogledoval rastoče žito, in odtam je zagledal nekaj živega med črešnjevimi vejami.

„Tatinska zalega, lačna druhal, ali se mi spraviš z drevesa! Dol, pravim! Ali še ne pojdeš?“

Toda Pepček sedi na vejah kakor privezan v največjem strahu. Že je čutil na hrbtu in plečih skeleče udarce, ki bi mu dovolj poplašali njegovo predrznost. Prosil je Boga pomoči kakor še nikoli v svojem življenju, zraven pa premišljal, kako bi se rešil iz te zagate. In res! Pepček je prišel z drevesa popolnoma zdrave kože. Živina je namreč takoj zapazila, da ni varuha blizu in mahnila jo je kar na bližnjo njivo tostran grička, kjer je bujno poganjala pšenica.

Meden je bil zdaj v zadregi, ali naj bi živino izgnal iz škode ali bi še nadalje čakal na „tatinsko zalego“. Pa kmalu je uvidel, da mu neubogljiva živina napravi več škode, zatoorej hiti na njivo, da bi jo kolikor mogoče hitro pregnal iz žita, povrhu pa dobil še onega nepridiprava. Toda ta ga ni čakal! Ko je videl, da je šel Meden po živino, se je smejal Pepček svoji sreči ter jo pobrisal brzih pet v vas, medtem ko je moral Meden tešiti svojo jezo samo z upanjem, da mu bo že še prišel v pest ta nepridiprav.

Ko pa pride Pepček v vas, misli in misli, kako bi jo zasolil Medenu za tolik strah, ki ga je moral prebiti na drevesu. Seveda mu pri tem ni prišlo na um, da si je za plačilo privoščil pošteno merico črešenj.

Vendar si jo je nazadnje izmislil! Spomni se namreč, da hranijo doma na podstrešju dokaj različnega oblačila. Vzame tedaj stare hlače, ki so že na vseh koncih in krajih pričale o minljivosti vsega pozemeljskega. Te previdno napolni s slamo in nato gre še po staro suknjo, ki jo je nosil gotovo že njegov praded. Pod to natlači še nekoliko drugih cunj in slame, namesto črevljev pa priveže na noge raztrgane podplate. Naposled napravi temu „možaku“ tudi roke, mu natakne star in raztrgan klobuk ter priveže ob pasu predpasnik. Ali kako mu naj sedaj napravi obraz? No, kmalu se nečesa domisli! Hitro odide na podstrešje, kjer poišče v najskritejšem kotu raztrgano krinko. To še pritrdi na „možakovo“ glavo. In cunjastemu korenjaku ni bilo od daleč lahko poznati, da nima ne kosti ne mesa.

In s tem strašilom je hotel Pepček na Medenovo črešnjo!

Toda kako priti z njim na črešnjo? In kdaj? Ponoči ne, zakaj sicer pogumni Pepček se je vendar bal noči, posebno če je bila temna. Pa bistra

glava si zna v vsaki reči pomagat. Svojega moža nese za grm blizu črešnje ter ga zagrne od vseh strani z vejami. In tukaj naj bi pošteni možiček čakal odrešilnega dne, ko ga posadi med veje bogato s sadjem obložene črešnje.

Drugi dan je prišel k Medenu lesni prekupec. Meden, obetajoč si od njega obilo dobička, gre z njim v gozd, kjer sta izbirala najlepša drevesa.

Ta trenutek porabi Pepček, ki je videl od daleč Medena, da odhaja z neznancem v gozd. Komaj onadva zavijeta med drevje, hajdi po slamnatega moža v njegovo skrivališče. Rahlo je jemal veje z njega, da ga ne bi poškodoval ali mu celo zlomil rok in nog. Nato si ga je oprtal na ramo ter si ga seveda tudi privezal, da mu ne bi hudomušni možiček zlezel z rame; ogledal se je še enkrat prav skrbno okolo. Ko pa ni zapazil ničesar sumljivega, je šel na delo. Kmalu je bil v vrhu drevesa. Tu je postavil moža med dve veji ter mu naravnal roke tako, da je ena segala po črešnjah, druga jih pa devala v usta. V predpasnik pa mu je nadeval listja in drugih stvari.

Pepčku se zdaj ni nikamor mudilo. Najedel se je črešenj prav do sitega, potem pa počasi splezal z drevesa ter za grmom skrit čakal, kaj pride.

Ni mu bilo treba dolgo čakati. Meden se kmalu prikaže izza drevja. Prekupec je že prej odšel po stranski poti v trg.

Ko Meden počasi prikoraka do svoje črešnje, vrže Pepček poleno vanjo ter opozori Medena, da pogleda na črešnjo. In Meden pogleda na črešnjo in res misli, da se nekdo prav pošteno masti z njegovimi črešnjami.

„Le čakaj, zdaj mi pa ne uideš več, ti predrznež! Malo ti prerahljam kosti, da boš pomnil, kdaj si bil zadnjič na moji črešnji! Poberi se mi dol, da ti malo nategnem tvoja kosmata ušesa! Ali čuješ?“

Toda „mož“ na črešnji se niti najmanje ne zmeni za njegove grožnje!

„Kaj, ali še ne pojdeš?“

Nobenega glasu! Pač! Pepček za grmom se ni mogel zdržati smeha, ko je videl ta prizor; toliko, da se ni izdal. K sreči ga starec ni slišal.

„Glej ga predrzneža, še ne zmeni se ne! No, čakaj, bom te že spravil z drevesa, če le nisi sam zlodej.“

Slučajno se je vračal hlapec z njive tod mimo. Prišedši do drevesa, tudi on ni mogel ugeniti, da je slamnati mož tako razjaril starca.

„Eh, čigav bi neki bil ta fantalin?“ uigiblje sedaj eden, sedaj drugi.

„Tristo medvedov“, pravi hlapec, „spravim ga z drevesa, naj me stane kolikor hoče. Po lestvo grem, pa ga vržem dol. Medtem pa vi tukaj stražite, da nam ne uide.“ Meden je bil s tem zadovoljen; in ko hlapec odhiti domov po lestvo, hodi Meden semintja kakor kak pravcati stražnik, trdo držeč poleno v rokah.

Kmalu je prisopihal hlapec z lestvo ter jo prislonil na deblo. Nato je šel na drevo, gospodar pa je spodaj premišljal, kako da se ta zlomek nič ne oglasi in ne gane.

Medtem pa je prišel hlapec do slamnatega moža in se ni mogel zdržati smeha, videč, koliko dela in jeze je povzročilo to navadno strašilo.

„Ali ga naj vržem dol?“ vpraša s smehom.

Gospodar pa še vedno misli, da je na drevesu kak predrzen deček, zato reče:

„S tolike višočine ga ne meči, bi se lahko hudo poškodoval. Par zaušnic mu prisoli, potem ga pa izlepa spravi dol, da ga malo potipljem še jaz.“

„Nič se ne bojte, ne bo se poškodoval ne, saj nima niti kosti niti mesa,“ mu odgovarja hlapec, in zdajci pade pred Medena slamnati mož na tla — kakor je bil dolg in širok. Gospodar se ga je tako prestrašil, da se je skoro opotekel. Po prvem strahu pa sta ugibala s hlapcem, kdo bi mu bil to šalo napravil, vendar nista mogla ugeniti.

Boletov Pepček je pa tudi molčal in tem pridneje hodil na Medenovo črešnjo, ki se ji je kmalu poznalo, da ima lačnega obiskovalca.

V svobodnih urah.

Spisal *Kompoljski.*

V prijaznem kotičku slovenske zemlje stoji naš trg. V njem ni nikake gosposke oblasti, niti sodnije niti davkarije. Vendar žive tu prav zadovoljni ljudje. Pečajo se nekoliko z obrtjo in trgovino, največ pa s kmetovalstvom in še posebno z vinorejo. Naša vinska kapljica je znana daleč po svetu. Tujci kaj radi prihajajo k nam — zlasti na jesen — po vina. Tudi med letom se pogosto oglašajo kupci za konje, govedo in prašiče.

Med imovitejšimi tržani so tudi Kolaričevi. Kolaričeva lepa hiša stoji nekako sredi trga. Za hišo je veliko dvorišče, ki ga obdajajo hlevi, polni lepo rejene živine, in svinjaki, kjer kruli deset rilcev. Po dvorišču se izprehaja tropa kokoši, piščet, rac in gosi. To vam je čivkanja in gaganja, kadar krmijo vso to perutnino! V hipu pozoblje pehar ali skledo zrnja. Seveda ne mine nobena južina brez predrznih vrabcev, ki ves dan čivkajo na bližnjem košatem kostanju.

Oče Kolarič je oddal pred nekoliko leti gostilnico in vse gospodarstvo svojemu sinu. Postaral se je že in ni mogel več nositi toliko skrbi, dasi je drugače za svoja leta še čil. Kdo bi se pa tudi toliko ubijal in trudil, če so zadaj mlajše in močnejše roke! Vendar se ni odtegnil vsemu delu. Že od mladih nog navajen dela, tudi sedaj pomaga, kolikor more. Druga družina gre na delo, dedek pa ostane doma za varuha s triletnim vnukom Tončkom.

Dedek in Tonček se imata prav rada. Vedno se ga drži ter povsod spremlja dedka ta brzopetec. Najrajši gre z njim v hlev k živini. Na sredi hleva stoječ gleda, kako nalaga dedek živini. Najljubši so mu seveda konji. Dedek se zanj boji ter ga ne pusti, da bi šel preblizu. Dasi so konji krotki, vendar bi se lahko pripetila nesreča. Lahko bi mu stopil konj s kopitom na mehko nožico ter bi jo popolnoma strl. Zato mora Tonček le od daleč gledati lepe živali.

Časih pa napravi dedek Tončku še posebno veselje. Prime ga ter posadi na konja. Mislite, da se Tonček tega kaj boji? Kaj še! Tako široko